

Med Eld och blod möter Medicinhistoriska en ny tid

FOTO: ANNIKA ENGSTRÖM

Flaskan ska samla upp de djupa och bakteriefyllda upphostningarna från den tuberkulossjuka. Syftet är att minska smittspridning. Flaskan förekommer i Thomas Manns roman "Bergtagen" som utspelar sig på ett sanatorium. Här får den sitt namn: "Der Blaue Heinrich", Blå Henry.

Medicinhistoriska museet i Göteborg öppnade för besökare i maj 2023 – efter att ha varit stängt i fyra år. I samband med en välbehövlig grundförstärkning och renovering av museibyggnaden behövde museet evakuera sina samlingar och riva den gamla utställningen som med några mindre förändringar stått i nästan 40 år. Nu står den nya basutställningen "Eld och blod" klar i hela och fina lokaler mitt i stan. Huset är stabilt och tillgängligt.

Ny basutställning

Namnet "Eld och blod" kommer från smeknamnet på den byggnad i Vasastaden där Ivar Bagges röntgeninstitut och Emil Strandmans kirurgiska klinik låg vid sekelskiftet 1900, en av de tidpunkter i historien då både samhället och medicinska möjligheter var stadda i förändring. Det är det utställningen handlar om – förändring och utveckling av Göteborgs

medicinhistoria under 400 år.

Utställningen är uppbyggd i kronologisk ordning med en färg och ett tema för varje rum. Museet har en lång historia med en samling som påbörjades redan på 1930-talet på Sahlgrenska sjukhuset och ger en inblick i det dagliga livet på sjukhuset och många olika yrken.

Det första rummet, "Botare, bettlare och vanligt folk", handlar om folkmedicin, hospital och tiden fram till de första läkarna. Rummet "Smuts, skit och sjukdom" tar upp infektioner, epidemier och sanitära förbättringar. Färgen här är blå och har hämtats från spottflaskan Blå Henry som användes av de tuberkulossjuka.

I "En ny tid" berättar vi om framväxandet av det moderna Sahlgrenska sjukhuset och banbrytande medicinska uppfinningar. Under 1930-talet påbörjas en stor utbyggnad av Sahlgrenska sjukhuset. Projektet pågår från 1936 till

1959 och avslutas med invigningen av Centralkomplexet. Förändringen är så stor att det talas om ett helt nytt sjukhus: Det femte Sahlgrenska.

Vi berättar också om Lillhagens sjukhus som grundades på 1930-talet och livet innanför stängslet, med behandlingar, arbetsterapi och patientkonst från den fristående studieverksamheten.

Andra nyheter

Nytt är rummet för tillfälliga utställningar där den första utställningen handlar om covid-19-pandemin.

Nytt är också hur vi delar med oss av utställningarnas innehåll på webben. Alla utställningstexter och ljudfiler finns tillgängliga på vår hemsida, samt filmer och bilder som finns i utställningen. Här finns också en lista med beskrivning av föremålen i alfabetisk ordning och en lite mer ingående presentation av dem.

forts.

”Utställningen är uppbyggd i kronologisk ordning med en färg och ett tema för varje rum.”

Rummet "En ny tid" handlar om "Det femte Sahlgrenska".

Utmaningar och möjligheter

Vad som inträffade 2020 kommer vi alla ihåg – covid-19-pandemin drabbade världen och samhället stängde ner. Därför började arbetet med den nya basutställningen i våra hem, via Teamsmöten. Leveranstider och kostnader ökade på grund av materialbrist efter pandemin och mitt i allt gick fartyget Evergreen på grund och blockerade trafiken i Suezkanalen.

Inredningen fick designas och platsbyggas för lokalerna. I huset från 1700-talet finns inte en enda rät vinkel och i vissa rum är lutningen på golvet 13 cm från en vägg till en annan. Detta

var en viktig faktor när vi upphandlade inredningssnickare, dessa måste finnas i närområdet för att kunna vara på plats och mäta, mäta, korrigera och mäta igen.

Men vi tog också vara på de möjligheter som gavs. Vi blev erbjudna att ta över flera stora glasmontrar från Röhsska museet som blev en viktig del i inredningen. Under perioden som museet var stängt pågick två forskningsprojekt kring film som historiskt källmaterial. Det arbetet ligger också till grund för delar av basutställningen.

Museets personalgrupp, som nu består av fem personer, har producerat utställningen. Varje medarbetare har haft flera

roller: museichef, producent/formgivare, pedagog/manusförfattare, konservator och administrativ personal. Alla har stått för research och korrekturläsning. Utrymningen av museet pågick samtidigt och gav oss en hel del att göra.

Vi är nu ett väl inarbetat litet gäng som har lärt sig att vara på möjligheter som dyker upp. Det har varit ett intensivt och roligt arbete under en utmanande tid. Nu gläder vi oss att åter välkomna besökare till ett så gott som helt nytt museum!

Text: Annika Engström, producent och

Lisa Sputnys Mouwitz, museichef

Foto: Annika Engström

Patientkonst från studieverksamheten vid Lillhagens sjukhus.

Några av basutställningens miljöer återfinns i den nya utställningen i form av miniatyrer. Här är en tandläkarmottagning. Miniatyr av Lena Sandberg.

